

Expunere de motive

Legea nr. 26/2024 privind ordinul de protecție reprezintă cadrul legislativ fundamental pentru protecția victimelor violenței domestice și prevenirea situațiilor de risc iminent. Aplicarea acesteia în practică a evidențiat necesitatea unor clarificări și completări pentru asigurarea protecției reale a victimelor, precum și responsabilizarea eficientă a autorităților publice implicate.

În România, violența domestică rămâne o problemă gravă de siguranță publică și protecție a drepturilor fundamentale. Potrivit datelor oficiale ale Inspectoratului General al Poliției Române, în perioada 2022–2025 au fost emise peste 41.000 de ordine de protecție provizorii, dintre care aproximativ 17.000 au fost transformate în ordine de protecție. Numărul infracțiunilor de violență domestică raportate a crescut de la 55.206 în anul 2022 la 57.851 în 2023, respectiv 36.760 în primele 9 luni ale anului 2025, ceea ce confirmă o tendință îngrijorătoare. În numeroase cazuri, polițiștii găsesc în locuințe urme evidente de agresiune, victime rănite, cu vânătăi sau plăgi, mobilier distrus, copii ascunși și traumatizați, iar agresorii aflați încă în proximitate. În același interval, 40 de femei, multe dintre ele mame, au fost ucise cu cruzime de parteneri sau foști parteneri, deși o parte dintre acestea se aflau sub protecția unui ordin de protecție provizoriu sau definitiv. Cu toate acestea, de prea multe ori, intervenția se oprește la ușă, pentru că victima, copleșită de frică, dependență economică sau presiune psihologică, neagă faptele ori refuză să depună plângere, iar poliția nu are un temei legal clar pentru a acționa imediat. Actuala lege nu prevede expres că organele de poliție pot acționa pe baza constatării obiective a indiciilor evidente de violență, ceea ce creează o zonă gri pentru aplicarea ordinului de protecție provizoriu și poate pune victimele în pericol.

De asemenea, legislația nu reglementează explicit responsabilizarea disciplinară și penală a polițiștilor, funcționarilor publici sau magistraților care omit aplicarea procedurii de evaluare a riscului sau refuză emiterea ordinului provizoriu, precum și trasabilitatea și controlul intern al formularelor de evaluare a riscului.

Obiectivele modificărilor propuse:

ROMANIA

1. Definirea clară a riscului iminent, prin completările la art. 1 alin. (2) și (3) stabilesc că organele de poliție pot considera existența unui act de violență atunci când constatările obiective indică un pericol, chiar dacă victima refuză să recunoască faptele. Aceasta conferă instrumente legale eficiente pentru protecția imediată a persoanelor vulnerabile și elimină zona gri în care polițiștii, deși constată faptele, nu pot acționa din lipsă de plângere.

2. Evaluarea riscului, potrivit art. 8¹, se realizează în mod obiectiv, prin corelarea constatărilor de la fața locului cu datele din formularul de evaluare, indiferent de declarațiile victimei. În situațiile în care polițistul constată indicii evidente de violență sau amenințare gravă, se prezumă legal existența unui risc iminent, iar refuzul victimei nu mai poate fi invocat ca motiv pentru neemiterea ordinului de protecție provizoriu. În acest mod, decizia de emitere a ordinului devine atributul exclusiv al organului de poliție, pe baza constatării obiective a faptelor, iar formularul de evaluare rămâne un instrument administrativ de documentare și trasabilitate, nu o condiție pentru intervenție. Astfel, responsabilitatea de protejare a victimei se transferă din sfera decizională a acesteia în cea a autorității publice, eliminând blocajele generate de teamă, presiune psihologică sau refuzul formal de a depune plângere.

3. Stabilirea unor măsuri complementare pentru siguranța victimei. Art. 8² permite reținerea agresorului pentru 24 de ore în cazurile de risc iminent, cu confirmarea procurorului și, dacă este cazul, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți pentru luarea unor măsuri preventive, conform Codului de procedură penală.

4. Astfel, se urmărește responsabilizarea funcționarilor publici, polițiștilor și magistraților, prin art. 24¹ introduce răspunderea disciplinară și, după caz, penală, pentru nerespectarea procedurilor de evaluare a riscului și a ordinului de protecție provizoriu, clarificând standardele de conduită și responsabilitatea individuală.

5. Trasabilitatea și control intern nu trebuie ignorate, alin. 5 la art. 8¹ stabilește obligativitatea arhivării formularelor de evaluare și supunerea acestora controlului intern pentru verificarea corectitudinii aplicării procedurii, cu termen clar pentru declanșarea cercetării administrative (5 zile lucrătoare). Aceasta crește transparența, elimină incertitudinile și permite identificarea rapidă a eventualelor erori administrative.

ROMANIA

6. Propunerea de completare aduce claritate și compatibilitate legislativă, modificările propuse sunt conforme cu Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, Legea nr. 188/1999 privind funcționarii publici, Legea nr. 217/2003 și standardele internaționale, inclusiv Convenția de la Istanbul și Directiva UE 2012/29. Ele respectă principiul proporționalității și dreptul la apărare al agresorului, asigurând intervenția rapidă doar pe baza constatărilor obiective.

Proiectul de modificare și completare a Legii 26/2024 privind ordinul de protecție prevede:

- creșterea protecției victimelor violenței domestice prin emiterea rapidă și obligatorie a ordinelor de protecție provizorii;
- responsabilizarea concretă a organelor de poliție, funcționarilor publici și magistraților, prevenind neaplicarea măsurilor legale;
- trasabilitatea și controlul intern eficientizează monitorizarea procedurilor și reducerea erorilor administrative;
- posibilitatea reținerii agresorului în caz de risc iminent oferă un instrument practic pentru protecția imediată a persoanelor vulnerabile.

Modificările și completările propuse reprezintă măsuri necesare, proporționale și fundamentate pe experiența aplicării legii. Ele contribuie la protecția reală a victimelor violenței domestice, la clarificarea responsabilităților instituționale și individuale și la consolidarea legalității, trasabilității și eficienței procedurilor de emitere a ordinelor de protecție. Prin adoptarea acestei legi, se consolidează cadrul legal pentru protecția victimelor și pentru responsabilizarea autorităților publice implicate în prevenirea și combaterea violenței domestice.

În aplicarea prevederilor acestei legi, Ministerul Afacerilor Interne va actualiza metodologia privind completarea formularului de evaluare a riscului, aprobată prin ordin comun al ministrului afacerilor interne și al ministrului justiției, pentru a asigura coerența normativă, aplicarea uniformă a procedurii la nivel național și compatibilitatea cu prevederile Legii nr. 26/2024 privind ordinul de protecție.

Deputat Raisa Enachi